

P E T R A
H I L B E R T

Pepína
z
Longitálu

ILUSTRÁCIE
MARIA MAKEEVA

Pepína
z
Longitálu

PETRA
HILBERT

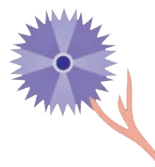
*Pepína
Z
Longitálu*

ILUSTRÁCIE
MARIA MAKEEVA

slovar

Kniha vyšla s podporou

u. fond
na podporu
umenia

Text _____ © Petra Hilbert, (dedičia) / LITA, 2018

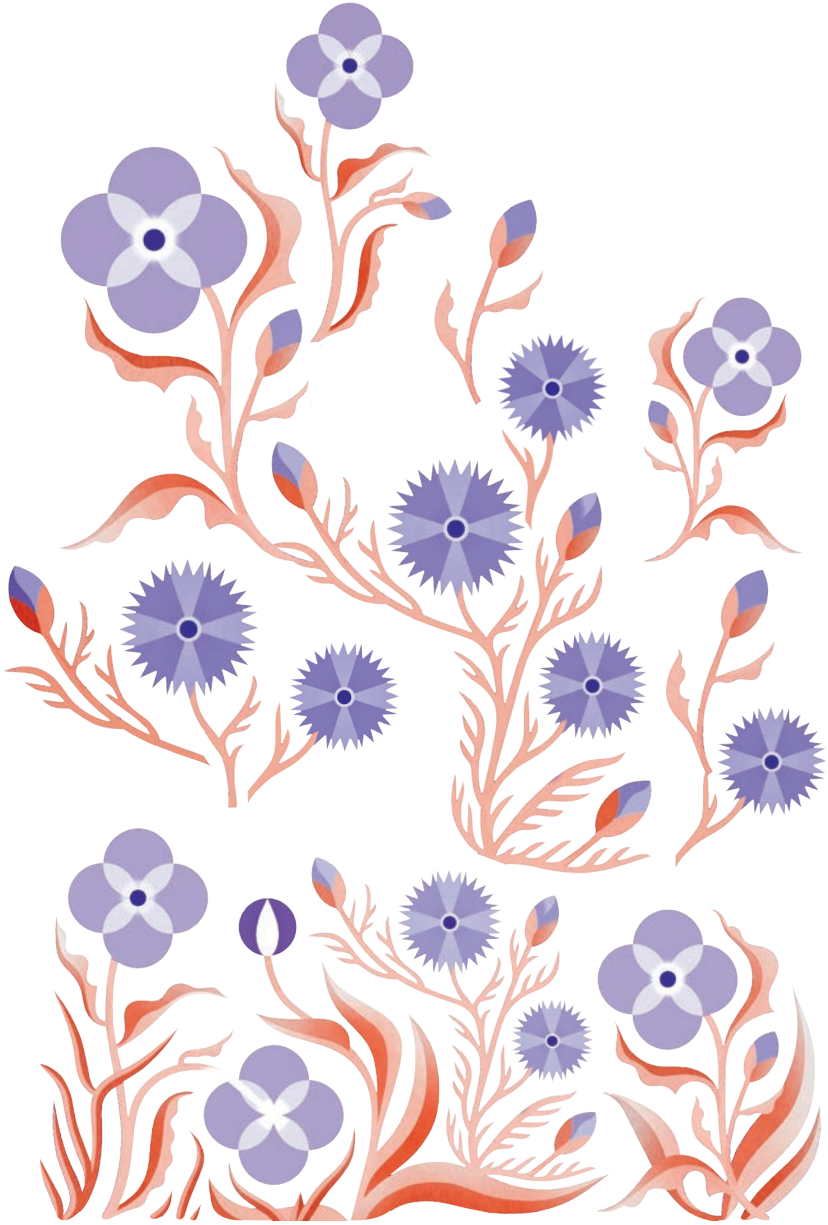
Illustrations _____ © Maria Makeeva 2018

Slovak edition _____ © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bratislava 2018

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovat' ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-556-3557-6

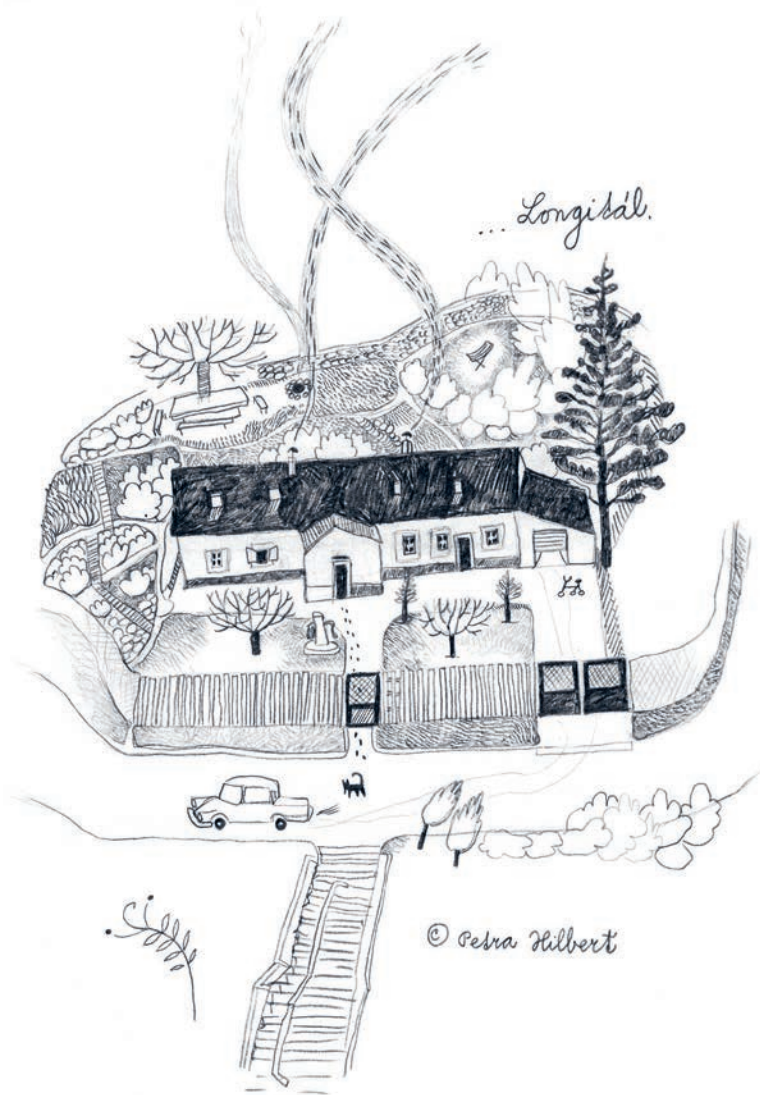

Vincentovi

a domu, v ktorom sme žili
v rokoch 1978 - 2012

... Longidál.

© Petra Hilbert

Malý predslov

V

Vraj s predslovmi to je ako s predzáhradkami, povedal raz jeden múdry pán. Každá dobrá kniha by mala mať svoj predslov, tak ako každý dom svoju predzáhradku. Áno, môžeme vstúpiť do domu

hneď z ulice, to určite, ale mne je to taktiež milšie najskôr cez chodníček, ktorý lemuje alej kvetov.

Veď si predstavte, že hneď za bráničkou rastú šípové ruže, tulipány, kosatce, sedmikrásky a tam zo starého kamenného kvetináča sa k zemi ťahá lomikameň. Tak sa tá rastlinka vskutku volá. A hneď nad ňou, na múriku sa vyhrieva strakatá mačka. Pri schodisku je položený drevený štokerlík, na ktorom by sedela Petra. Na zemi by bol otvorený skicár a zastrúhaná ceruzka. Už tú predzáhradku vidíte? Áno? Tak vstúpte dovnútra, je otvorené a ja vám porozprávam ešte predtým ako kniha začne, o tom ako vôbec vznikla.

Musím sa vám na začiatku hneď zdôveriť, že tento predslov bude v mojom živote azda najťažší a zároveň najvrúcnejší. Petra sa mi totiž pozerá cez pravé rameno a dohliada na to, aby som nebola príliš patetická. To znamená, že nesmiem preháňať, ani zveličovať a nesmiem sa príliš usmievať, a už vôbec nie plakať. Možno sa pýtate, prečo by sa mi chcelo smiať a plakať zároveň. To sa niekedy stáva, keď nám odídu z našich životov ľudia, ktorí boli veľmi vzácni. Ľudia, ktorých sme milovali, ktorých životy boli zmysluplné a naplnené láskou, dobrom a tisícami nápadov.

Možno si predstavujete tú Petru, nakúkajúcu cez moje rameno. Tak ja vám ju opišem. Petra sa totiž zmenila na motýľa pred viac ako rokom a tak sa s ňou stretávam už len v spomienkach, ale aby som neklamala, stretám sa s ňou aj v každodenných situáciách. Tak napríklad, keď stretnem niekoho v tričku s jej obrázkom, keď v cudzom okne vidím plný parapet kaktusov, keď na jeseň padá vo farebných listoch, alebo sa objaví ako ten vtáčik, čo minule zablúdil ku mne na balkón.

V rukách držíte knihu, ktorú Petra písala celý svoj život. Najskôr ju písala len vo svojej hlave, potom do zápisníkov, na všelijaké bločky od potravín a papieriky, ktoré sa v jej taške strácali a znova objavovali. Neskôr si bola celkom istá, že všetko je dostatočne vyzreté, aby si sadla za klávesnicu a aby odovzdala celý svoj svet vám, čitateľom. Predovšetkým však svojmu synovi Vincentovi.

Držíte v rukách spomienkovú knihu a ono je to celkom opodstatnené, pretože keď človek fyzicky odchádza, teda keď je jednou nohou na ceste do neba a dvoma ešte na zemi (dá sa to vôbec? Áno, dá!) vtedy sa stáva, že zo seba daruje všetko. Úplne všetko.

Keď som Petru spoznala, mala na sebe červené čižmy, hustá čierna ofina jej lemovala láskavé oči a v rukách držala svoju knihu Balada o srdci. Už vtedy bola uznávaná, veľakrát ocenená výtvarníčka, ilustrátorka a spisovateľka. Na otázku ako sa dostala k ilustrovaniu, pretože to ma zaujímal, keďže som ju vždy považovala za jednu z najlepších na svete, sa len tajomne usmiala: „Jedného dňa sa pred našimi dverami objavil strýko Marián zo Žiliny s čiernou ovečkou, že vraj darček k narodeninám. A tak som začala všetky voľné chvíle po škole tráviť hľadaním vhodnej paše pre neposedné zvieratko. A teda, že to v Karlovej Vsi nebolo vôbec ľahké. Hodiny sedenia na miestnych trávnikoch som si krátila kreslením. Keď som už nakreslila všetko naokolo, začala som kresliť ostatné štvrté, miesta, veci, zvieratá a ľudí.“

Vtedy som si nevedela predstaviť, že by Petra mala ako domáce zvieratko ovečku! Lenže potom po rokoch mi doniesla rukopis tejto knihy a ja som si po jej prečítaní lámala hlavu nad tým, či je vôbec možné, že človek zažije za svoj život toľko neuveriteľných, rozprávkových, prekrásnych vecí. A viete čo? Petra ich zažila! A tým, že sa na svet vždy pozerala okom umelca, videla aj to, čo mnohí nevidia. Totiž ona pozerala na svet srdcom.

Keď ochorela, a ono to nebola len nejaká chrípka, alebo angína, aj vtedy trpezlivo ťukala do klávesnice, aby to všetko postihala a aby Pepínu dokončila. Aj keď bola veľmi chorá, skoro nikto o jej boji o život nevedel. To niekedy hrdinskí ľudia robia. Nepovedia o svojich trápeniach skoro nikomu a potom sa len tak znenazdajky zmenia na motýľa. Keď príde jar a práca je hotová, odletia si do neba, odkiaľ na nás dávajú pozor. Tak to spravila aj ona.

Lenže, odletíte do neba a kniha nie je vydaná. Ono by ani tak nešlo o knihu, všakže? Lenže my, ktorí sme jej boli blízki sme vedeli, že to všetko, čo nám mala dať, čo tomuto svetu mala odovzdať, odovzdala, dokonca tisícnásobne, takže sme odložili vreckovky a poslúchli sme Petrin odkaz tešiť sa z každého jedného dňa a neľutovať to, čo nemôžeme zmeniť.

Zasadila v každom jednom z nás také to malé semienko, ktoré keď dobre polievate vyrastie v kvetinu. A tak sme začali ešte viac polievať a snažili sme sa nesklamať jej dôveru, predsa len, to jej nakúkanie cez plecيا je nám malou výstrahou.

Sestra Paula, o ktorej Petra píše aj v tejto knihe, sa pustila na dlhú a strastiplnú cestu. Zobrala si k srdcu Petrin manuál, čo je taký ten list, kde je napísané všetko, čo sa má a čo nemá, a podľa neho oslovila ľudí, ktorí sa podujali vydať túto knihu, tak aby bola podľa Petriných prianí.

káva
(studená)

Dizajn knihy si zobrala na starosť Mikina Dimunová a všetky ilustrácie nanovo prekreslila ilustrátorka Maria Makeeva, ktorá sa narodila v Rusku. Paula ju pozvala do Bratislavy, odovzdala jej obrovský album plný fotografií so všetkými, ktorí sa objavajú v tejto knihe. Ukázala jej mies-

ta, kde vyrastali, porozprávala jej o ovečke, mačke, lišiakovi, o zázračnej záhrade, o mame novinárke, otcovi spisovateľovi, o láske. Ukázala jej Bratislavu, náš hrad, lužné lesy, vinice, Devín, celý Longitál, ukázala jej všetko, čo Petra milovala.

A potom pootvárala tie preplnené šuplíky s kresbami, maľbami, poznámkami o kamennom dome, divotvornej záhrade rastúcej na jeho streche, o podivuhodných susedoch žijúcich v doline, ktorá sa kľukatila od domu až do vinohradov nad ním.

Predtým ako sa ponoríte do Petrinho a možno časom i vášho Longitálu, po niekoľkých rozhovoroch s nebom sme sa rozhodli ukázať vám zopár z jej podkladov ku knihe, ktorá vznikla preto, aby sa nezabudlo. Aby sa nikdy nezabudlo na čaro detstva, čaro slobody, radosti a krásy v dennodenných maličkostiach, ktoré robia náš život vzácnym. Pretože, ak niečomu Petra vo svojom živote, a to až do jeho poslednej sekundy, verila, bola to tvorba, ktorá mala potešiť druhých. Tvorila hlavne pre krehkú, tichú, silnú a nenahraditeľnú ľudskú radosť. Radosť jej čitateľov.

Tamara Šimončíková Heribanová

K

ed' položíte prst na mapu, kúsok naľavo od stredu Európy, uvidíte malú bodku. Tu stojí mestečko, nad ktorým sa týči hrad, čo vyzerá ako obrátená stolička, a pod ním preteká rieka, zelenomodrá ako stará sklenená fľaša. Za mestom sa rieka rozlieva do úzkych ramien a vlní sa ďalej tmavými lesmi ako ospalá užovka. Človek by možno zaspal, keď sa zrazu rieka prudko skrúti doprava a rozíde na dve strany, akoby užovka zasyčala. Tu, medzi dvoma koncami hadieho jazyka, čupí malý ostrovček. Ľudia ho nazvali Sihot'. Na jednej strane ostrovčka je hustý les, na druhej sa vlní prašná cesta s malou autobusovou zastávkou. Od zastávky stúpa do kopca presne sedemdesiatdva kamenných schodov, a keď sa postavíte na posledný, zjaví sa pred vami domček ako z rozprávky, so sivými okenicami, šikmou strechou a strakatým kocúrom na priedomí.

Za domčekom učupeným medzi dve vysoké borovice sa kľukatí dolina, pokrútená ako šnúrky od topánok. A pretože „long“ znamená v reči starousadlíkov dlhý a „tálom“ nazývali diel, pomenovali dolinu kedysi dávno – Longitál.

... tam bývala Pepína.

Leto

P

epína mala práve osem rokov, keď sa začínali letné prázdniny. Stalo sa v tento deň vecí neúrekom. Okrem toho, že sa jej do vlasov zaplietla žuvačka a mama jej ostrihala ofinu úplne nakrátko, sa do Longitálu prisťahovala starká Katinka. Dovtedy žila Pepína v kamennom dome oproti schodom len s rodičmi a malou buclatou sestričkou, no keďže bol dom dlhý ako zrolovaná palacinka, stávalo sa, že sa v ňom celý deň nestretli. Každý mal svoj vlastný kút. Mama Petronela sa kráslila v kúpeľni, zatiaľ čo otec Ferdinand pracoval. Bol spisovateľ. Sedel v malej pracovni na konci domu a ťukal do písacieho stroja značky Consul nejaké superdôležité veci. Hundral si pritom popod veľké fúziská a možno si aj naťahoval hustú kučeravú bradu. To si však Pepína len domýšľala, pretože ocka spredu už dlho nevidela. Opretá o ošarpanú zárubňu pozorovala len jeho mohutný chrbát v hnedej štrikovanej veste. Vedela, že ocka pri práci vyrušovať nesmie, ale ak bolo niečo naozaj neodkladné, na tento zákaz nedbala. Vtedy sa veľký chrbát pohol a otec zazrel na dcéru spod hnedých kostených okuliarov.

„Hmmmmm...?“ vydal zo seba hlbokým barytónom, no o chvíľu ťukal ďalej. Aký bol ocko veľký, taká bola mama maličká. Pepína si myslela, že je možno víla alebo

stratená motýlia princezná. Keď nevyberala šaty k topánkam či topánky ku kabelke, sedela v záhrade vo veľkom pruhovanom ležadle a čítala jeden zo svojich obľúbených zamilovaných románov. S bielym slameným klobúkom na hlave v záplave farebných kvetov vyzerala nádherne. Pepína ju často tajne pozorovala spoza rozkvitnutého orgovánu, no neodvážila sa priblížiť. „Čo keby sa tá krása náhodou rozplynula?“ myslela si a radšej sa len tak motala po dome i rozľahlej záhrade.

Mama nemala času nazvyš. Keď malá Pepínina sestra Paulína, ktorá sa v domčeku zjavila predminulé Vianoce, začala chodiť do jaslí, Petronela sa vrátila do práce. Bola redaktorkou v najznámejších novinách v mestečku. Často si povzdychla, ako celé dni len apretuje, rediguje, faxuje či schôdzuje, a aj keď Pepína nepoznala význam týchto čudných slov, mamino povolanie muselo byť určite dôležité! Pepínu teda vychovávala záhrada, zákony prírody a od tohto leta aj starká Katinka, ktorá pricestovala až z Ružomberka, aby zaneprázdneným rodičom s vnučkami vypomohla.